

Miljø

Du skal behandle jorden,
som om du skulle leve evigt

CenterPartiet vil beskytte naturen og miljøet mest muligt. Det kræver:

- Øget internationalt miljø samarbejde.
- En formindskelse af den nationale luftforurening, og at de globale mål nås.
- En langsigtet forvaltning af naturens resurser gennem en bæredygtig udnyttelse.
- Sikring af den naturlige mangfoldighed.
- En reduktion af mængden af affald gennem en bedre udnyttelse til genbrug.

Stærkere internationalt miljø samarbejde

Internationalt miljø samarbejde bør sigte mod at begrænse forbruget og transporten i verden, at styrke produktionen af lokale fødevarer, sikre vandressurser og biodiversitet, og forebygge skovrydning og spredning af ørkenområder. Energiforbruget i verden skal omlægges fra fossile brændstoffer til miljøvenlige alternativer. Vedvarende energi som fx vind og solenergi ser vi som bæredygtige alternativer. Miljøhensyn er en global udfordring, og CenterPartiet vil gerne styrke De Forenede Nationers rolle i dette arbejde.

CenterPartiet ønsker derfor:

- at støtte til samarbejde mellem frivillige organisationer i Danmark og udviklingslandene, når det gælder miljøspørgsmål.
- at arbejde for en international skat på transport.
- at Danmark skal arbejde for flere bindende internationale miljøaftaler.
- at Haag-domstolen også kan behandle miljøspørgsmål.
- at arbejde for en "ikke-sprednings-aftale" for affald, som blandt andet forhindrer spredning af miljøskadeligt affald til udviklingslande.
- en opgradering af FN's Miljøprogram (UNEP) til en verdens miljøorganisation, der arbejder for internationale miljøstandarder og effektive kontrolsystemer. Et international kontrolorgan skal holde styr på de forskellige landes udslip til luft og vand, og have beføjelser i lighed med Det internationale Atomenergiagenturs indenfor sit virkeområde.
- Verdenshandelsorganisationen WTO's regler for handel underordnet FN's miljøaftaler og -mål. Inden for WTO skal Danmark arbejde for en politik, der kan sikre mere miljøvenlige fremstillingsprocesser. Forsigtighedsprincippet bør også gælde her, hvilket betyder, at der skal være mulighed for at begrænse handel ved mistanke om, at visse kemikalier og andre tilsætningsstoffer i produkterne er skadelige.
- at arbejde for vedvarende energi.
- at modarbejde indførelse af atomkraft i Danmark og arbejde for afvikling af atomkraftværker internationalt.
- at Danmark yder Central- og Østeuropa teknisk bistand til at fjerne og destruere de civile og militære nukleare anlæg, der udgør en alvorlig fare for miljøet.

- at arbejde for forpligtende aftaler om udveksling af oplysninger om og anmeldelse af nukleare ulykker, og andre store miljømæssige katastrofer.

Mindre national luftforurening - at nå de globale mål

Udslip af drivhusgasser er den største miljømæssige udfordring i vor tid. Verdens førende klimavidenskabsfolk mener, at den øgede koncentration af drivhusgasser i atmosfæren forårsager global temperaturstigning, vil hæve havoverfladen, ændre nedbørs mønstre og vind-systemer, medføre tab af biologisk mangfoldighed og dårligere levevilkår, især i de fattigste dele af verden.

Kuldioxid (CO₂) er den vigtigste drivhusgas, sammen med metan (CH₄) og lattergas (N₂O). Hvis vi fortsætter med at bruge fossile energi på samme måde som i dag, kan vi opleve en firedobling af verdens CO₂ udslippet i de næste 125 år, som følge af øget energiforbrug og befolkningstilvækst.

Uanset om videnskabsfolkenes forudsigelse er rigtig eller forkert, er det en god idé at arbejde for at nedbringe forbruget af fossile brændstoffer og sikre at der ikke tæres på uerstattelige naturressurser. Alle relevante data bør være tilgængelige for offentligheden, således at alle kan tale stilling, og der kan træffes de rigtige beslutninger til gavn for miljøet.

CenterPartiet vil derfor:

- øge investeringen i forskning og udvikling af teknologi til at nedbringe udledningen af drivhusgasser i atmosfæren.
- fremme brugen af vedvarende energikilder ved øget CO₂-afgift på al brug af fossile brændstoffer.
- via internationale aftaler forhindre transport over lange afstande af forurenende materiale.
- tage initiativ til internationale forhandlinger om yderligere reduktioner af udledningen af drivhusgasser.
- arbejde for, at EU stiller krav, der forpligter industrien til at indføre den bedste tilgængelige teknologi, både med hensyn til udslip og energieffektivitet.
- arbejde for, at EU tvinger virksomheder med store udslip af drivhusgasser til at reducere dette udslip.
- synliggøre de miljømæssige konsekvenser af transport i vigtige dokumenter såsom den nationale transportplan.
- økonomisk stimulere til brugen af brint og 2. generations bio-brændstoffer som alternativer for transportsektorens brug af fossile brændstoffer. Det er især vigtigt at fremme overgangen til alternative brændstoffer i busser i bytrafikken.
- indføre særlige ordninger for elbiler, som kan styrke deres andel af den danske bilpark.

Langsigtet forvaltning af naturressurser gennem bæredygtig udnyttelse

Rent vand, ren luft og ren jord er af afgørende betydning for folks sundhed og den biologiske proces i naturen, som både mennesker, dyr og planter er afhængige af. Stigende forbrug og lokal forurening truer gode bo-miljøer og den rene natur, som vi er vant til i Danmark.

CenterPartiet vil derfor:

- stille strenge krav vedrørende udslip fra virksomheder, private husholdninger og det offentlige. Lovgivning og økonomiske instrumenter, såsom pantordninger og miljøafgifter, skal bruges aktivt.
- forbyde anvendelse og udledning af giftige, ikke-nedbrydelige stoffer.
- investere massivt i forskning og udvikling i samarbejde med industrien for at udvikle verdens mest miljøvenlige industri i Danmark.
- revidere byggeregulativer med hensyn til anvendelse af miljøvenlige byggematerialer.
- skærpe overvågningen af sårbare havområder.
- prioritere naturlige rensningsanlæg, hvor betingelserne for dette er til stede.
- have en konsekvensanalyse for at finde ud af, hvad miljøbeskyttelse betyder for lokalområderne, og om miljøbeskyttelsen fungerer efter hensigten.
- trække de berørte regioner, kommuner, brugere, grundejere og organisationer aktivt ind i udvælgelsen af formerne for miljøbeskyttelse, geografiske afgrænsning af miljøbeskyttelsesområder, udformning af regler, og i arbejdet med at forvalte miljøbeskyttelsesområderne. CenterPartiet ønsker mere lokalt ansvar for naturforvaltningen, inden for de rammer som Folketinget fastsætter.
- sikre grundejere fuld kompensation for etablering af miljøbeskyttelsesområder. Erstatningerne skal, i den udstrækning offentlige ejendomme er tilgængelige, ske ved mageskifte. Ejere af fast ejendom skal også have kompensation for indtægtstab ved eventuelle midlertidige miljøbeskyttelsesforanstaltninger.
- sikre kommuner en årlig kompensation for etablering af beskyttelsesområder.

Sikre den naturlige mangfoldighed

Den enorme mangfoldighed i naturen har gjort livet i stand til at fortsætte, når livsmiljøet ændres. Ændringerne vil sandsynligvis ske meget hurtigere i fremtiden, end de har gjort indtil nu. Moderne menneskelig aktivitet truer på forskellige måder naturens mangfoldighed. Derfor er der behov for mange forskellige måder at beskytte det på.

Naturlige økosystemer kan bevares ved at give dem beskyttelsesområde. Reglerne for anvendelse af det beskyttede område bør udformes på en måde, så det i mindst muligt omfang går ud over den traditionelle anvendelse af området, men har fokus på at undgå yderligere indgreb.

CenterPartiet vil derfor:

- beskytte mangfoldigheden af økosystemer gennem aktiv forvaltning og beskyttelse.

- indføre strenge restriktioner på import af levende dyr og planter. Især er det vigtigt at forhindre import af dyr eller planter, der kan formere sig, hvis de slipper fri, eller som måske medbringer smitsomme sygdomme.
- bevare de naturlige arters genetiske variation ved at forbyde udsættelse af dyr, planter, svampe og bakterier med udenlandske geografiske oprindelse, hvis der er en risiko for, at de spredes ukontrollabelt.
- sætte foranstaltninger i værk til at overvåge og beskytte biodiversiteten i havet.

Bioteknologi

Generne, arvemassen, er grundlag for det videre liv. En genetisk mangfoldighed er af afgørende betydning for produktion af fødevarer og for eksempel medicin. Når arter dør eller der skabes nye, kan det påvirke det økologiske system på en måde, som vi ikke har et overblik over. Der er knyttet store forventninger til anvendelsen af bioteknologi på mange områder, såsom human og veterinær medicin, landbrug, akvakultur, industri og affaldshåndtering.

På nuværende tidspunkt foregår forskningen på celle- og genmaterialet både i offentlige og private forsknings-laboratorier. CenterPartiet er fortalere for en streng lovgivning på områder, der er eller kan blive berørt af de nye muligheder, som bioteknologien åbner for, således at de etiske, økologiske og sikkerhedsmæssige grundholdninger er overordnet andre interesser. Danmark skal arbejde for restriktive internationale aftaler inden for genteknologi.

Farerne ved anvendelse af genetisk modificerede organismer i naturen, er betydelige og viden om dette er stadig begrænset. Genetisk modificerede planter kan for eksempel modstå kemiske plantegifte, som ellers dræber alle de naturlige planter. Behandling af de mulige negative virkninger på sundheden og miljøet tilsiger strenge krav til brugen af genetisk modificerede organismer på laboratorieniveau.

CenterPartiet vil derfor:

- fastholde forbud mod patenter på liv, planter, dyr og mikroorganismer.
- indføre forbud mod anvendelse af genetisk modificerede organismer i fri luft. I første omgang må der indføres et moratorium på ti år. Denne tænkepause skal anvendes til at erhverve mere viden.
- forbyde import og salg af genmanipulerede fødevarer, i første omgang ved at indføre et midlertidigt forbud. Dette vil give os tid til at fremskaffe mere sikker viden om virkningerne af disse fødevarer, og sikre en bred debat i befolkningen.
- have strenge regler for mærkning af fødevarer med genetisk modificerede ingredienser eller tilsætningsstoffer, hvis sådanne varer alligevel får tilladelse til at blive solgt i Danmark. Alle fødevarer, der indeholder eller kan indeholde genetisk modificerede organismer, skal være mærket. Det kræver øget forskning i metoder til påvisning af genetisk modificerede ingredienser i fødevarer.
- sikre, at genressurser ikke udnyttes på bekostning af udviklingslandene.

Mindske mængden af affald gennem en bedre genudnyttelse

Vi bør have som klart mål, at bortskaffelse af affald skal nedbringes til et minimum gennem genanvendelse. Miljøkrav og gebyrer knyttet til de depoter, der er nødvendige, skal være på et sådant niveau, at mængden bliver reduceret til et minimum.

Et af de største problemer er, at selv om mængden af affald håndteres bedre nu end før, øges den samlede mængde affald betydeligt. Øget affaldsmængde hænger sammen med øget velstand, der fører til øget forbrug.

Foranstaltninger til at nedbringe den samlede mængde affald hænger derfor tæt sammen med vores forbrug, og foranstaltninger til reduktion af forbrug er derfor vigtige. Ligeledes er det vigtigt, at den enkelte tager ansvaret for forsvarlig forvaltning af særligt affald, så det ikke udgør en fare for sundheden og miljøet. Forureneren skal betale udgifterne til at afbøde skaderne.

CenterPartiet vil derfor:

- indsamle methangas fra affaldsdepoter og udnytte den energi, hvor det er muligt.
- lægge nærhedsprincippet til kilden til grund for behandling af affald, således at transportbehovet er minimeret.
- have udgifterne til håndtering af farligt affald indregnet i produktprisen.
- have som udgangspunkt, at forureneren skal betale for forureningens skader.
- fremme kildesortering med henblik på mest muligt genbrug. Alle miljømæssige omkostninger i forbindelse med dette måles op mod gevinsten og alternativ håndtering.
- styrke og organisere den modtagende enhed, så kildesorteret affaldet behandles på en fornuftig måde. Det skal være et altovervejende mål at holde behovet for transport på et minimum.
- indføre indsamlingsordninger med henblik på reparation og genbrug, kombineret med de materielle ting, som ikke kan repareres. Salg af kasserede genstande/tøj skal ske i samarbejde med frivillige sociale organisationer.
- arbejde for genbrug af byggematerialer.
- reducere unødigt brug af emballage og engangsprodukter gennem materiale-gebyrer og ved at pålægge producenterne at tage imod emballage til genanvendelse.
- indføre en ordning med skattefradrag for virksomheder, der genbruger emballage.
- udvide pantordningen til at omfatte alle former for flasker og dåser til drikkevarer.
- forbyde plasticposer til fordel for poser af nedbrydeligt materiale.
- indføre gebyr på engangsemballage.